

Tisková zpráva

Oteplování Země lze udržet na 1,5 °C, říká uniklý koncept vědecké zprávy IPCC. Je však nutná rychlá proměna ekonomiky

pondělí, 15. ledna 2018

Podle uniklé pracovní verze připravované speciální zprávy Mezivládního panelu pro klimatickou změnu (IPCC) [1] existuje ještě malá šance na zastavení globálního oteplování planety na hranici 1,5 stupně Celsia. Jde o úroveň, kterou doporučuje Pařížská klimatická dohoda (závažně stanovuje hranici 2 °C) [2]. Zprávu připravuje IPCC na základě všech dostupných vědeckých poznatků právě. Panel chce posoudit, jaké jsou šance na splnění cíle Pařížské dohody, jestli k němu spějeme a jak je případně potřeba cíle jednotlivých států zlepšit.

V nečekaně nadějně zprávě - jejíž koncept získala agentura Reuters [3] - však budou vědci zároveň upozorňovat, že šance na zvládnutí změny klimatu jsou podmíněny velmi účinnými a rychlými řešeními. V následujících 2-3 letech musí dojít k zásadnímu útlumu fosilní energetiky, razantnímu snížení plýtvání energií a naopak rozhýbání čistých obnovitelných zdrojů. Vědci totiž propočítali, že současné cíle pro snižování emisí, které státy mají, by vedly k oteplení planety o 3 °C, a to již podle nich ohrožuje naši civilizaci.

Pro ČR, českou vládu a poslance to nyní prakticky znamená v první řadě udělat tato rychlá opatření:

- **Začít s útlumem starých uhelných elektráren.** Aktuálně hlavně zamezit udělování nesystémových výjimek přísnějších limitů pro ochranu ovzduší, které začnou platit od roku 2021. Většina českých elektráren je se svou

současnou technologií není schopna splnit. Některé z nich budou instalovat účinnější filtry, jiné svůj provoz ukončí, ale již teď je jisté, že část z nich se bude pokoušet formou výjimek nová pravidla obejít.

- **Rozhýbat čisté domácí obnovitelné zdroje.** Prosadit novelu zákona o podporovaných zdrojích energie, která zavede rozumnou podporu zejména pro obecní a občanské projekty obnovitelných zdrojů (například výtopny na biomasu, bioplynové stanice či větrné elektrárny). Ve spolupráci s distributory elektřiny a Energetickým regulačním úřadem je nutné připravit tarifní podmínky pro samovýrobce elektřiny, které zajistí spravedlivé rozdělení nákladů na distribuční sítě a zároveň podpoří rozvoj vlastní výroby elektřiny.
- **Rozšířit kotlíkové dotace** tak, aby peníze byly přístupné i chudým domácnostem na výměnu starých kamen. Pro dotace musí vláda také zajistit další zdroje (zejména připravit motivační danění škod na zdraví a životním prostředí, které těžba a spalování fosilních paliv způsobují).
- **Zvýšit poplatky z vytěženého hnědého uhlí.** Prosadit novelu horního zákona, která zruší nesmyslné pětileté moratorium na zvyšování poplatků z vytěžených nerostů. Následně připravit nařízení vlády, které zvýší poplatek z vytěženého hnědého uhlí na minimálně 10 % tržní ceny (v současné době jsou to pouze 3 % a stát na tom tratí). Hnutí ANO by mělo rychle splnit svoje předvolební sliby v této oblasti.
- **Zdvojnásobit recyklaci odpadů.** Prosadit nový odpadový zákon se zvýšením skládkovacího poplatku a účinnou recyklační slevou, která bude motivovat obce, aby pomohly občanům s tříděním odpadů. Zároveň je nutné aktualizovat Plán odpadového hospodářství, aby jeho cíle odpovídaly vyspělým evropským zemím i přicházející legislativě EU o cirkulární ekonomice a snižovaly plýtvání surovinami.
- **Podpořit motivaci pro obnovitelné zdroje v EU.** Podpořit při jednání v EU o tzv. Zimním balíčku (směrnic o obnovitelných zdrojích, energetické efektivitě atp.) progresivní ustanovení. Ta by měla zajistit, že evropská energetika bude naplňovat cíle Pařížské klimatické dohody a v centru energetické transformace budou samovýrobci elektřiny – občané, družstva, obce, města. Budou mít takové podmínky pro výrobu, prodej a skladování elektřiny, aby nebyli znevýhodněni oproti velkým energetickým společnostem.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl:

“Uniklý koncept zprávy dává nečekanou naději. Stále ještě můžeme dosáhnout zastavení globálního oteplování na 1,5 stupni. Ale je potřeba rychle jednat, jinak přijdeme o všechno. Česká republika bude muset výrazně urychlit odstavování uhelných elektráren a rozhýbat stagnující čisté domácí obnovitelné zdroje. Máme

však výhodu v tom, že vyrábíme o dost víc elektřiny, než spotřebujeme. A také máme strojírenský průmysl potřebný například pro výrobu větrných turbín. Na potřebné změně vydělá naše životní prostředí i ekonomika.”

Jan Rovenský, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR, říká:

“Česká republika podle své Státní energetické koncepce plánuje odstavit 75 % starých uhelných elektráren. To znamená, že jdeme správným směrem, ale podle zprávy IPCC zatím hodně pomalu. Ukončení těžby a spalování uhlí v České republice je proto zapotřebí urychlit.”

Barbora Urbanová z Centra pro dopravu a energetiku řekla:

“Omezit globální oteplování na relativně bezpečné úrovni je velká výzva. Můžeme to zvládnout, pokud k řešení přistoupíme systematicky a s plným nasazením. Potřebujeme přestat plýtvat uhlím v neúčinných elektrárnách a masivně podpořit rozvoj obnovitelných zdrojů. Tomu by měla odpovídat i naše vyjednávací pozice v Bruselu. V současné chvíli je totiž nesmyslně zpátečnická.”

Kontakty:

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, 723 559 495,

jiiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Barbora Urbanová, Centrum pro dopravu a energetiku, 605 276 909,

barbora.urbanova@ecn.cz

Jan Rovenský, vedoucí energetické kampaně Greenpeace ČR, 734 620 844,

jan.rovensky@greenpeace.org

Jan Piňos, média a komunikace Hnutí DUHA, 731 465 279, jan.pinos@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezivládní_panel_pro_změny_klimatu

[2] https://cs.wikipedia.org/wiki/Pařížská_dohoda

[3] <https://www.reuters.com/article/us-climatechange-draft/warming-set-to-breach-paris-accords-toughest-limit-by-mid-century-draft-idUSKBN1F02RH>